

**Salgótarján Megyei Jogú Város
Alpolgármestere**

Ikt. szám: 27988/2015.

Javaslat

**az önkormányzat 2016. évi költségvetésének előkészítésében közreműködő
munkacsoport által készített munkaanyag elfogadására**

Tisztelt Közgyűlés!

Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése 2015. október 29-én a 200/2015.(X.29.) Öh. sz. határozatával hozta létre az önkormányzat 2016. évi költségvetésének előkészítésében közreműködő munkacsoportot. A 7 tagból álló munkacsoport feladata a költségvetési működési hiány kialakulása okainak feltárása és javaslat kialakítása a működési bevételek és kiadások egyensúlyának biztosítása érdekében.

A polgármesteri hivatal a munkacsoport rendelkezésére bocsátotta a költségvetési helyzet kialakulását bemutató dokumentumokat, a 2016. évi költségvetés előzetes számításait, illetőleg azon információkat amelyeket a tagok igényeltek.

A munkacsoport 2015. november 4-én, 9-én és 12-én tartotta üléseit, amelyre meghívást kapott Becsó Zsolt országgyűlési képviselő úr is. Sajnos sem az országgyűlési képviselő úr, sem pedig Tolnai Sándor önkormányzati képviselő úr nem jelent meg egyetlen ülésen sem.

A munkacsoport elkészítette és 5 igen szavazattal, 1 tartózkodás ellenében elfogadta a határozati javaslat 1. mellékletét képező dokumentumot a költségvetés helyzetéről és a javasolt intézkedésekről.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy az előterjesztést tárgyalja meg és a határozati javaslatot, annak mellékletével együtt fogadja el.

Határozati javaslat

1./ Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése a 200/2015.(X.29.) Öh. sz. határozattal létrehozott, az önkormányzat 2016. évi költségvetésének előkészítésében közreműködő munkacsoport által elkészített, az 1. melléklet szerint szakmai munkaanyagot jóváhagyja.

2./ A Közgyűlés felkéri a munkacsoportot, hogy folytassa munkáját a 200/2015.(X.29.) Öh. sz. határozat 3. pontja alapján.

Határidő: 2016. február 15.

Felelős: Dániel Zoltán alpolgármester

Salgótarján, 2015. november 12.

Dániel Zoltán
Dániel Zoltán
alpolgármester

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának
költségvetési helyzete és
javaslat a 2016. évi egyensúlyos költségvetés megalapozása érdekében

I. Az önkormányzat költségvetési helyzete

Salgótarján megyeszékhely és megyei jogú város. Ennek a szerepkörnek az ellátására alakult ki a városban biztosított közszolgáltatások rendszere. Az 1990-es évekre esik a város gazdasági teljesítőképességének a visszaesése, megindult és a mai napig nem állt meg a népességsökkenés, a lakosságon belül rohamosan megnőtt a hátrányos helyzetben lévők aránya.

A helyi önkormányzat gazdálkodásának alapja az éves költségvetése. Ebből finanszírozza és látja el a törvényben meghatározott kötelező, valamint a kötelező feladatai ellátását nem veszélyeztető önként vállalt feladatait. Az önkormányzat a feladatai ellátásának feltételeit a saját bevételeiből (ide értve a helyi adóbevételt), a központi költségvetésből nyújtott támogatásokból és átengedett bevételekből teremti meg.

Az önkormányzat megalakulásakor hatályos törvényi szabályozás szerint az Országgyűlés a kötelezően ellátandó önkormányzati feladat meghatározásával egyidejűleg biztosítja az ellátásokhoz szükséges anyagi feltételeket. Ebből az következne, hogy az államnak kötelessége volt a kötelező feladatok teljes körű finanszírozása. Valójában az állam – 1990-től kezdve egy csökkenő támogatási intenzitással – csak hozzájárult a feladatellátás kiadásaihoz. A hiányzó összeget az önkormányzatnak más bevételeiből kellett kiegészíteni. Ez Salgótarjánban azért is okozott gondot, mivel a helyi gazdaság alacsony jövedelemtermelő képessége miatt a helyi adóból származó saját bevételek lényegesen alacsonyabbak a többi megyei jogú városhoz képest.

Az elmúlt 25 évben valamennyi városvezetés deklarált célja volt a közszolgáltatások körének és színvonalának a megőrzése. Ez jelenti egyrészt azt, hogy a kötelezően ellátandó közszolgáltatások színvonalát – a helyi személyszállítási közszolgáltatás kivételével – sikerült megőrizni, esetenként emelni. Természetesen a rendelkezésre álló kapacitásokat folyamatosan a tényleges igényekhez kellett igazítani, amely intézmény megszüntetésével, átszervezésével járt. Másrészt a Salgótarján által betöltött szerepkörre, a városi létre tekintettel az önkormányzat olyan szolgáltatásokat is nyújt vagy támogat, amelyek önként vállalt feladatnak minősülnek és teljes egészében az önkormányzat saját bevételeiből kell megfinanszírozni azokat. Így többek között strandot, uszodát tart fenn, támogatja a helyi ifjúsági szervezeteket, sport- és civil szervezeteket, a helyi közbiztonság érdekében közterület-felügyeletet és térfigyelő kamera-rendszert működtet, támogatja a helyi vállalkozásokat, munkahelyeket teremt és tart fenn.

A helyi közszolgáltatások ellátása az önkormányzat részéről – az állami szerepvállalás csökkenésének következtében – egyre nagyobb erőfeszítést igényelt, azonban 2006. évig az önkormányzat működési célú bevételei alapvetően fedezték a működési kiadásokat. A 2006. évi költségvetési beszámoló adatai szerint 2006-ban 190.000 ezer forint hitelfelvétel és ugyanilyen összegű működési hitel törlesztése történt. A tárgyévi folyó bevételek tehát fedezték a folyó kiadásokat, még pénzmaradvány is keletkezett, amelyből a 2007. évi költségvetésben 373.544 ezer forint lett igénybe véve. Az akkori városvezetés tehát szufficittal adta át a várost 2006-ban az újonnan megválasztott városvezetésnek.

A 2007. évi költségvetés tervezése során látható volt, hogy a felhasználási kötöttség nélküli állami források (SZJA, normatív állami hozzájárulás) összegét a költségvetési törvény forrásszabályozása miatt, illetve a város lakosságának, és a szolgáltatási igénybevevők számának csökkenése következtében 305.443 ezer forinttal kisebb összegben lehetett tervezni mint a 2006. évben, emellett az inflációs és egyéb hatások miatt a kiadások összege is nőtt. Ez jelentős fedezeti feszültséget jelentett a költségvetés tervezése során.

A helyzet kezelése érdekében az önkormányzat 2007. és 2008. évben intézkedési tervet fogadott el. Az elsődlegesen a köznevelési intézményeket érintő intézkedések költségvetési hatása a 200.000 ezer forintot meghaladta, azonban a működési hiányt nem szüntette meg. Ez jelentős összegű működési hitelfelvételt generált. 2007. évben már 400.000 ezer forint hitel igénybevételére került sor, amely a későbbi években folyamatosan növekedett és 2010. évre, az önkormányzati ciklus utolsó évére elérte az 1.200.000 ezer forintot.

A 2010-től kezdődő új önkormányzati ciklus első évében 2011-ben a működési hitel tervezett összege 1.600.000 ezer forint volt, amelyből a zárszámadásban 1.457.217 ezer forint hitelfelvételről adtak számot, annak ellenére, hogy a közgyűlés ebben az évben is hozott megtakarítást célzó intézkedéseket, amelyek azonban a költségvetés helyzetére érdemi befolyással nem bírtak.

Ez azt jelentette, hogy az önkormányzat saját bevételeivel és a kapott állami támogatással nem fedezett működési struktúra fenntartása miatt kezelhetetlen összegű működési hitelállomány alakult ki. Az önkormányzat 2011. év végére elérte a finanszírozhatósága határát, a pénzügyintézetek hitellel valószínűleg már nem finanszírozták volna tovább a költségvetés hiányát, ami az önkormányzat fizetéseképtelenségét eredményezte volna. Ezen a helyzeten segített a hitelkonszolidáció és a rendkívüli központi költségvetési támogatás megjelenése, amely pénzmaradvány igénybevételén keresztül finanszírozta a kiadásokat.

A 2011. évtől kezdődően jelentős nagyságrendű rendkívüli központi költségvetési támogatás jelent meg a bevételek között. Ez a többlet állami támogatás általában az aktuális év végén érkezett az önkormányzat számlájára, így ez a forrás pénzmaradványként a következő évet segítette.

Az év utolsó hónapjában érkezett rendkívüli állami forrásra egyébiránt a tárgyévi költségvetés teljesítéséhez nem volt szükség, mindig a következő év induló pozícióját, illetve bevételi feltételrendszerét javította.

A 2006 - 2014. évek rendkívüli kiegészítő támogatásait, működési pénzmaradványait és működési hiteleit az alábbi táblázat tartalmazza:

Költségvetési év	Rendkívüli kiegészítő állami támogatás (eFt)	Pénzmaradvány működési igénybevétele (eFt)	Működési hitel felvétele (eFt)
2006. évi tény	10.000	508.537	190.000
2007. évi tény	5.000	373.544	400.000
2008. évi tény	15.000	882.051	500.000
2009. évi tény	12.000	627.694	500.000
2010. évi tény	15.000	557.875	1.200.000
2011. évi tény	608.870	305.572	1.457.217
2012. évi tény	1.200.000	1.414.507	394.305
2013. évi tény	1.100.000	789.677	894.305 *
2014. évi tény	60.039	1.641.315	

* Az adósságkonszolidáció miatti technikai hitel.

A rendkívüli állami támogatások és az ezzel összefüggésben kialakult éves pénzmaradványok finanszírozhatóvá tettek olyan önkormányzati feladatokat is, amelyek 2012-2013. évektől jelentek meg és amelyeket az önkormányzatnak nagyrészt a saját bevételeiből kellett finanszírozni. Ezek közül a legjelentősebb a helyi személyszállítás, valamint az állami fenntartású köznevelési intézmények működtetése. A helyi személyszállítás esetében a 2012. február 4-én hatályba lépett, mintegy 30%-os teljesítménycsökkentést tartalmazó menetrend ellenére az önkormányzat által a szolgáltató részére nyújtott támogatás a többszörösére nőtt. Az önkormányzat 2012. évben a feladatot finanszírozó állami támogatáson felül 190.000 ezer forint támogatást nyújtott a korábbi évek 40.000 ezer forint összegű támogatásához képest. Ez az összeg 2015. évben 256.071 ezer forintra nőtt.

Az állami fenntartású köznevelési intézmények működtetési kiadása 2015. évre várhatóan 338.941 ezer forint lesz. Ehhez a feladathoz az önkormányzat a központi költségvetésből 29.601 ezer forint támogatást kapott.

A központi költségvetésből nyújtott rendkívüli kiegészítő támogatásoknak köszönhetően kialakult kedvező költségvetési feltételek 2014. évben változtak meg.

Az önkormányzat által 2014. évben benyújtott 600.000 ezer forint rendkívüli támogatási igényéhez képest a döntéshozók mindössze 60.039 ezer forint támogatást ítéltek meg. Ez azt jelentette, hogy a 2014. október 12-én megválasztott új városvezetés a 2015. évi költségvetés tervezésekor nem számíthatott azzal a mintegy 1.000.000 ezer forintos többlet

pénzmaradvánnyal, amely abban az esetben állt volna rendelkezésre, amennyiben a 2012 – 2013. években kapott rendkívüli támogatási összeget kapja meg 2014. évben az önkormányzat.

A 2015. évi költségvetés végül is nem tartalmaz működési költségvetési hiányt. A támogatási rendszer kedvezőtlen változása ellenére az önkormányzat rendelkezésére állt 658.936 ezer forint 2014. évi működési pénzmaradvány, ezen kívül jelentős nagyságrendben lehetett tervezni egyszeri (például osztalékból, tőke kivonásból származó) rendkívüli bevétellel.

Ezzel azonban az önkormányzat felélte pénzügyi tartalékait.

A 2015. évre benyújtott 563.597.658 forint támogatási igényhez képest az önkormányzat mindössze 125.000 ezer forint rendkívüli állami támogatásban részesült. Ez az összeg még a Somoskőújfalu Község Önkormányzata által 2007. évben (!) vagyonmegosztás iránt indított perben 2015. évben megállapított 147.704.800 forint összegű rendkívüli fizetési kötelezettség teljesítéséhez sem elégséges.

A 2015. évi költségvetést, ha nehézségek árán is, de várhatóan teljesíteni tudjuk, azonban működési célra fordítható szabadon felhasználható pénzmaradványra nem számíthatunk.

Az előttünk álló 2016. évi költségvetésnek előkészítése megkezdődött. A polgármesteri hivatal szakemberei által elkészített előzetes számítás szerint az önkormányzat 2016. évi költségvetésének várható működési hiánya mintegy 1.100.000 ezer forint. Determinációnak tekinthetjük, hogy a költségvetés hiánnyal nem tervezhető, az önkormányzat éven túli futamidejű működési hitelt nem vehet fel, a tárgyévi folyó bevételek és folyó kiadások közötti különbség finanszírozására pénzmaradványt nem tud igénybe venni, a központi költségvetésből rendkívüli támogatásra nem számíthat. A költségvetés működési kiadásai és bevételei egyensúlyának megteremtése érdekében szükséges az önkormányzat gazdálkodásának, valamint az általa biztosított közszolgáltatásoknak a teljes körű felülvizsgálata és a költségvetés egyensúlyát helyreállító – akár érdeksérelemmel is járó – intézkedések megtétele.

Ezek az intézkedések irányulhatnak az önkormányzat saját bevételeinek növelésére, a közfeladatok ellátásának újrarendezésével a költségvetési kiadások csökkentésére.

Ez a kihívás áll az önkormányzat előtt.

II. Javaslat az önkormányzat 2016. évi költségvetését megalapozó intézkedések lehetséges irányaira

1. Az önkormányzat saját hatáskörében megtenni javasolt intézkedések:

1.1./ Bevételek növelése

- a.) A helyi adók rendszerének felülvizsgálata figyelemmel arra, hogy a már bevezetett adók esetében az adómértékek 2005. óta nem emelkedtek. Vizsgálandó a helyi adóhoz kapcsolódó közteherviselésnek a magánszemélyekre történő kiterjesztésére is.
- b.) Az intézményi saját bevételek növelési lehetőségeinek vizsgálata, különös tekintettel a szabad kapacitások kihasználására (pl. bérleti díj bevétel növelése).

1.2./ Kiadások csökkentése

A./ Az önkormányzat feladatellátásainak teljes körű felülvizsgálata

- a.) Ebben a körben vizsgálandó az önként vállalt feladatok további ellátása.
- b.) A kötelező feladatellátás racionalizálása, néhány esetben akár színvonalcsökkentés árán.

B./ Vizsgálandó területek:

- a.) Az önkormányzati képviselők juttatásai.
- b.) A polgármesteri hivatal takarékosabb működtetése, a működőképesség megőrzése mellett.
- c.) Közművelődési, sport feladatok támogatásának mértéke.
- d.) Az egészségügyi, szociális és gyermekvédelmi feladatok körének a felülvizsgálata, a társulás keretében ellátott teherviselés igazságosabbá tétele.
- e.) Az önkormányzat által fenntartott óvoda kapacitásának a tényleges igényekhez történő igazítása.
- f.) Az állam által fenntartott köznevelési intézmények működtetése szervezeti, személyi és tárgyi feltételeinek újragondolása.
- g.) Az önkormányzati cégek működése racionalizálási lehetőségének vizsgálata, a cégek közötti szinergikus előnyök kihasználása.
- h.) A közfoglalkoztatással kapcsolatos önkormányzati elvárások egyértelműsítése a költségvetés helyzetére figyelemmel.
- i.) Az autóbusszal végzett helyi személyszállításhoz nyújtott támogatás mértékének felülvizsgálata.
- j.) A lakásgazdálkodási, valamint a nem lakás célú helyiségekkel kapcsolatos feladatok ellátására vonatkozó új koncepció kialakítása.
- k.) Az Európai Unió támogatásából megvalósuló fejlesztések tervezésénél kiemelt figyelmet kell fordítani a költséghatékonyságra és a gazdasági fenntarthatóságra.

2. A törvényben az önkormányzat számára előírt kötelező feladatok ellátásához nyújtott központi költségvetési támogatási rendszer felülvizsgálatának kezdeményezése, különös tekintettel a helyi személyszállításra és az állami fenntartású köznevelési intézmények működtetésére.

Salgótarján, 2015. november 12.

Dániel Zoltán

Dániel Zoltán
alpolgármester